2021-51-RE

Causa 2021-51-RE
(Martínez Bort c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 327-2021. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2021

BOPA núm. 81, del 21 de juliol del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de juny del 2021, per la representació processal del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 2 de març del 2021, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 21 de maig del mateix any, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que tingui la demanda d'empara per formulada, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui el procediment al moment anterior a dictar-se la primera d'aquestes resolucions, per tal que es dicti una altra resolució fonamentada en Dret, a la llum dels fets denunciats. Així mateix, demana que no es faci una imposició expressa de les costes i/o despeses processals causades en cas de desestimar la seva petició;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. En el marc d'un procediment de jurisdicció voluntària, el 5 de desembre del 2017, el Sr. Francisco Miguel Martínez Bort va efectuar un dipòsit voluntari de 637.333,00 €, amb la voluntat de mostrar prop de les autoritats judicials que no havia tingut la intenció d'organitzar la seva insolvència respecte de la causa BPA, en què estava processat per un presumpte delicte major de blanqueig de diners, sent els fets comesos en grup organitzat, en establiment bancari i de manera habitual.

1.2. El 16 de juliol del 2018, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual ordenava la prohibició d'alienació i l'embargament de tots els béns immobles, valors mobiliaris i béns mobles que constessin en els registres administratius a nom del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort.

1.3. El 2 de novembre del 2020, el Sr. Francisco Miguel Martínez Bort va sol·licitar el retorn del dipòsit voluntari a la Secció Civil 7 de la Batllia, la qual va demanar al Tribunal de Corts que manifestés allò que considerés escaient al respecte.

1.4. Després d'escoltar el Ministeri Fiscal i l'acusació particular constituïda pel Govern, el 2 de març del 2021, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual acordava embargar els 637.333,00 € dipositats en favor de la causa BPA, i informava d'aquesta decisió a la batlle que estava coneixent del procediment de jurisdicció ordinària.

1.5. La representació processal del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 21 de maig del 2021, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què desestimava aquest recurs.

1.6. El 10 de juny del 2021, la representació processal del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 2 de març del 2021, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 21 de maig del mateix any, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent al·lega la vulneració del seu dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, per tal com les decisions impugnades el discriminen respecte dels altres coacusats en la mateixa causa i es fonamenten en una resolució anterior -aute del 16 de juliol del 2018 del Tribunal de Corts- que no justifica l'embargament dels diners dipositats de manera voluntària.

- Considera que l'aute del 2018 es limitava a embargar els valors mobiliaris i els béns mobles que constessin en els registres administratius del Principat, per tant, l'aute del 2 de març del 2021, confirmat per la Sala Penal, el 21 de maig del mateix any, no podia trobar cap fonament en una resolució que no embargava diners líquids o saldos bancaris.

- Destaca que quan va dipositar voluntàriament la suma indicada, ja coneixia la qualificació provisional efectuada pel Ministeri Fiscal i, per consegüent, retreu a la Sala Penal l'afirmació contrària, que qualifica d'arbitrària.

- Afegeix que l'aute del 2 de març del 2021 només efectua una remissió a l'aute del 2018, el qual havia estat dictat en funció d'unes circumstàncies que han variat, atès que els actors civils han renunciat a les seves accions i que el Govern no ha efectuat cap reclamació en matèria de responsabilitat civil. Per tant, l'aute impugnat no motiva de manera lògicament raonable el seu contingut.

- Retreu igualment al Tribunal de Corts que, tot i tenir coneixement del dipòsit efectuat l'any 2017, no el va embargar mitjançant l'aute del 2018, en què recorda que no es va creure convenient embargar els saldos bancaris i els fons dineraris.

- També considera que la batlle de la jurisdicció voluntària es va extralimitar en demanar al Tribunal de Corts les seves observacions respecte del retorn del dipòsit.

- Així mateix, al·lega que, atès que les penes sol·licitades per a ell són similars o inferiors a les dels altres processats, l'embargament del dipòsit voluntari no es justifica, perquè no s'ha adoptat una mesura equivalent per a aquests darrers.

- Finalment, considera que no es pot considerar que, d'acord amb la Llei que l'estableix, l'AFA sigui un registre administratiu, així doncs, l'embargament dels diners que hi van ser dipositats no és tampoc procedent.

- Destaca que l'import afectat deriva de la venda d'un immoble efectuada amb anterioritat a l'aute del 16 de juliol del 2018, i, per tant, el seu embargament no té cabuda dins els seus límits temporals, indicant que si en lloc de fer el dipòsit judicial, hagués dipositat aquests diners en una entitat financera del Principat com la resta dels acusats, no es veuria afectat per cap mena d'embargament.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que tingui la demanda d'empara per formulada, que anul·li les resolucions impugnades i que retrotregui el procediment al moment anterior a dictar-se la primera d'aquestes resolucions, per tal que es dicti una altra resolució fonamentada en Dret, a la llum dels fets denunciats. Així mateix, demana que no es faci una imposició expressa de les costes i/o despeses processals causades en cas de desestimar la seva petició.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal recorda que en l'escrit de qualificació provisional, el Ministeri Fiscal sol·licita per al recurrent una pena de 5 anys de presó, una multa d'1.000.000,00 € i la inhabilitació per a l'exercici d'ofici o càrrec en establiments bancaris o financers per un termini de 10 anys.

- Considera que l'aute impugnat del Tribunal de Corts fa referència i remissió al seu aute del 16 de juliol del 2018, mitjançant el qual ordenava la prohibició d'alienació i l'embargament de tots els béns immobles, valors mobiliaris i béns mobles que constessin en els registres administratius a nom del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort.

- Afegeix que no calia que l'aute del 2018 esmentés l'embargament dels 637.333,00 € dipositats, ja que aquests no podien ser utilitzats.

- Segons el seu parer, és significatiu que el recurrent no sol·licités el retorn d'aquest dipòsit fins al mes de gener del 2021.

- Conclou que si l'aute del 2018 no inclou l'INAF és perquè la quantitat estava bloquejada des del 5 de desembre del 2017 i no existia cap risc sobre ella; recorda que el dipòsit voluntari havia d'acreditar que la venda de l'immoble efectuada pel recurrent no tenia com a finalitat l'obtenció de la seva insolvència, motiu pel qual feia el dipòsit a favor de la justícia, demostrant així la seva bona fe processal.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda d'empara que arriba ara a aquest Tribunal Constitucional se centra en considerar que la decisió del Tribunal de Corts, confirmada per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, decretant l'embargament d'una determinada quantitat de diners, infringeix els drets fonamentals del demandant a la jurisdicció i a obtenir una decisió fonamentada en Dret. La quantitat esmentada havia estat objecte de dipòsit per part del mateix recurrent en un expedient de jurisdicció voluntària, amb referència a la causa penal que se seguia i a disposició del Tribunal de Corts.

3.2. Cal remarcar, en primer terme, que el recurs d'empara es projecta directament sobre la resolució que posa fi al procediment en què suposadament s'ha comés la infracció constitucional. En aquest cas, es tracta d'un incident relatiu a una mesura cautelar -l'embargament d'una quantitat de diners- que esgota la via judicial ordinària, als efectes de l'article 86, actualment vigent, de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional i que, per tant, és susceptible de recurs directe d'empara com ha declarat aquest Tribunal en molt nombroses resolucions. No es tracta, per tant, de cap dels supòsits dels articles 18 *ter* o 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials, previstos -amb independència de la valoració doctrinal que se'n pugui fer- per als supòsits en els que, d'ofici o a instància de part, s'ha desenvolupat un incident de nul·litat d'actuacions. Aquest recurs, per consegüent, es refereix essencialment a l'aute de la Sala Penal, si bé, al confirmar l'aute del Tribunal de Corts, el raonament d'aquest s'integra en el de la Sala Penal que examina el recurs.

3.3. La demanda d'empara compleix totes les exigències de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional: l'article 87 -en matèria de legitimació- i l'article 88 -en matèria de termini- i altres aspectes establerts a l'article 36. Resta només per determinar si l'escrit de la part recurrent presenta suficient contingut constitucional o acredita una falta manifesta d'aquest contingut. En el primer cas, és procedent l'admissió a tràmit. En el segon, correspon la no admissió, perquè en realitat es pretén convertir el Tribunal Constitucional en una tercera instància o en un tribunal amb funcions cassacionals, sense que el tema que se li sotmet tingui autèntica naturalesa constitucional.

3.4. Com resulta dels antecedents d'aquesta resolució, la qüestió incidental plantejada en la causa principal tenia per objecte la sol·licitud, formulada en escrit que porta data del 30 d'octubre del 2020, de retorn de la suma que l'interessat va dipositar voluntàriament al compte de dipòsits i fiances de l'Institut Nacional Andorrà de Finances (INAF) -actualment Autoritat Financera Andorrana (AFA). L'aute del Tribunal de Corts del 2 de març del 2021 va desestimar tàcitament aquesta resolució i va acordar l'embargament de la suma dipositada "*als efectes de garantir l'eventual responsabilitat pecuniària, atès que per Aute de data 16 de juliol del 2018, aquest Tribunal, ja va ordenar la prohibició d'alienació i l'embargament de tots els béns immobles, valors mobiliaris i béns mobles que constin en els registres administratius del Principat, a nom del referit acusat*". D'altra banda, l'aute de la Sala Penal del 21 de maig del 2021 va desestimar el recurs d'apel·lació interposat i va confirmar l'aute anterior.

3.5. Davant d'aquesta resolució, el recurrent manifesta que "*no pot compartir les resolucions dictades pels Tribunals ordinaris*" i entén que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a la jurisdicció en el vessant d'obtenir una decisió fonamentada en Dret. Els motius, substancialment, son dos: a) un tracte discriminatori del recurrent respecte dels altres encausats en el mateix procediment; i, b) que l'embargament es fonamenta en un aute anterior (del 16 de juliol del 2018) que no produïa efectes sobre els diners dipositats voluntàriament. La simple exposició d'aquests arguments ja acredita primàriament que, en el fons, la pretensió del recurrent es mou en l'àmbit de la jurisdicció ordinària i

que, en tal condició, no ha de ser considerada per aquest Tribunal, el qual no és una tercera instància, ni un òrgan de naturalesa cassacional o que hagi de vetllar per a la correcta aplicació de la legislació ordinària. Això no obstant, el recurrent argumenta hàbilment que l'embargament està desproveït de fonamentació jurídica i que es projecta sobre un objecte aliè a la decisió judicial i, en aquest sentit, atempta al seu dret a la jurisdicció i al principi de no discriminació respecte a altres encausats que no van efectuar un dipòsit previ.

3.6. Aquest plantejament no pot ser compartit en seu constitucional. En primer terme, perquè la decisió està suficientment motivada, encara que el recurrent no la valori positivament. Es podrà discutir si la fonamentació de les dues resolucions impugnades és la més adient, si era necessari prendre com a suport el primer aute del 16 de juliol del 2018 i si calia acordar l'embargament o només calia estendre als nous objectes, atesa la naturalesa jurídica dels diners dipositats i els efectes d'allò que ja havia estat acordat amb anterioritat. Però allò que no es pot pretendre -i menys en l'actual moment processal- és sostraure una important quantitat de diners al resultat, favorable o desfavorable, de la decisió que resolgui fermament i definitivament el procediment penal de què es tracti. Per tant, les conclusions a les quals arriba la fonamentació en Dret de l'aute de la Sala Penal no poden ser titllades ni d'il·lògiques, ni d'absurdes, ni d'arbitràries. I, a més, sense necessitat d'esbrinar quina va ser la finalitat última -desinteressada o utilitarista- del dipòsit en el seu moment efectuat, resulta meridianament clar que el dipòsit va ser efectuat "*a disposició de la justícia andorrana*" i, per consegüent, no es pot alterar aquest destí per decisió unilateral del recurrent que d'aquesta manera aniria contra un acte propi.

3.7. Així doncs, aquest Tribunal entén que, encara que el recurs d'empara conté totes les exigències formals i temporals per a la seva admissió a tràmit, procedeix la seva inadmissió, sense esperar el tràmit de la decisió -estimació o desestimació- sobre el fons de l'assumpte, per falta manifesta de contingut constitucional de la infracció denunciada, en haver quedat suficientment acreditat que no s'ha vulnerat el seu dret a la jurisdicció, ni per manca de fonamentació de les resolucions recorregudes, ni per tracte discriminatori respecte d'altres encausats en el mateix procediment.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2021-51-RE interposat per la representació processal del Sr. Francisco Miguel Martínez Bort contra l'aute del 2 de març del 2021, dictat pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 21 de maig del mateix any, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat